
Elena Trăilescu, Maria Botiș-Ciobanu, Silvia Dârlea, Sofia Mihulin, Hortensia Papp, Consuela Georgescu, Virginia Hotăran, Cristina Ciorgariu și multe altele, ale căror nume sunt trecute în „Dipticul” neamului nostru românesc, al conștiinței noastre naționale și la Altarul ceresc.

Protos. Lect. Univ. Dr. Nicolae M. TANG

Mihaela Dana Șimon, Alin Florin Ciotea, *Școala din Șimand la 250 de ani de existență*, Editura Mirador, Arad, 2023, ISBN 978-973-164-374-8, 208 pp.

Orice comunitate, la un moment dat al istoriei, a avut o școală sau a înființat o școală, în scopul educării tinerelor vârstare. Astfel că școala va intra în timpul istoriei, creând un parcurs istoric specific articulat de evenimente istorice și de cei care au interacționat cu școala ca și instituție de învățământ: dascăli și elevi. Este și cazul comunității românești din Șimand, care are o primă formă de educație legată de biserică și de preot. Din vremurile străvechi legate de tinda bisericii și până în zilele noastre învățământul șimandan a cunoscut o evoluție istorică traversând secolele și oferindu-ne astăzi o prețioasă și impresionantă istorie de două veacuri și jumătate. Desigur, istoria Școlii din Șimand este mult mai veche, putând să o legăm de apariția comunității, însă ca formă instituționalizată ea coboară în timp până în a doua jumătate a sec. al XVIII-lea.

Împlinindu-se 250 de ani de la prima mențiune istorică a Școlii din Șimand se cuvenea să fie reactualizat și rescris parcursul ei istoric, cu toate că vrednici înaintași au poposit asupra alcătuirii unui istoric, fiecare cu priceperea și dăruirea lui, cu ceea ce epoca respectivă punea la îndemâna lor, ca informație și ca metodă de lucru.

Nobila sarcină a fost preluată cu multă responsabilitate de către doamna profesoară Mihaela Șimon și de către tânărul teolog Alin-Florin Ciotea, doctorand al Facultății de Teologie „Ilarion V. Felea” din Arad, la catedra de Istoria Bisericii Ortodoxe Române, o speranță deja dovedită a istoriografiei ecleziastice locale.

Domniile lor reușesc să alcătuiască o monografie a învățământului din Șimand actualizată și sintetizată. Actualizată, deoarece este adusă la zi, atât ca și informație, cât și ca cronologie. Sintetizată, deoarece autorii parcurș și culeg informațiile din tot ceea ce s-a scris pe această temă. În puls, unele informații sunt confruntate cu alte surse și, în consecință, corectate, sunt structurate cronologic, îmbogățite printr-o bibliografie actualizată și, lucrul cel mai important, raportată și îmbogățită prin apelul la arhive, izvoarele primare ale oricărei monografii. Apelul la informația din arhive conferă prezentei lucrări un certificat de garanție a veridicității informațiilor, dar și un statut științific. La rândul ei, lucrarea poate deveni sursă de documentare și punct de plecare în noi explorări de ordin istoric, cultural și social.

Informația de ordin istoric este expusă în contextul epocii, ceea ce duc la o înțelegere mai profundă a parcursului istoric al învățământului din Șimand, dar și la o contextualizare mai largă a fenomenului educațional prezent în comunitatea șimândană.

Noutatea monografiei constă în două din capitolele ei consacrate portretelor biografice ale învățătorilor din trecutul școlii și absolvenților de seamă ai acestei școli. În acest mod se evidențiază, pe de-o parte, chipurile celor care au ostenit în educarea și creșterea noilor generații, iar, pe de altă parte, cei care au beneficiat de educația din școală și care au ajuns la realizări intelectuale deosebite, remarcându-se în varii domenii ale societății românești.

Întregul conținut al cărții este organizat în patru capitole, precedate de o Prefață și o Introducere și succedate de Bibliografie și Anexe fotografice. Introducere motivează apariția acestei monografii, precum și o evidențiere a ceea ce s-a scris pe această temă până la momentul alcătuirii monografiei, fiind semnată de autori.

Capitolul I reface parcursul istoric al învățământului din Șimand, de la tinda bisericii, până la momentul etatizării școlilor confesionale, anul 1948, subliniind, în subcapitolele aferente, evoluția învățământului din Șimand, în contextul general politic, cultural, social și religios, dictat de marile evenimente ale istoriei. Ultima parte a subcapitolului dedicat sec. XX parcurge perioada regimului comunist, cu frământările, provocările, dar și realizările ei.

Capitolul II prezintă chipuri de învățători, care au activat în Șimand în sec. al XIX-lea și începutul sec. XX. Patrusprezece portrete biografice sunt puse la îndemâna cititorului, mai extinse sau mai restrânse, în funcție de informația găsită de autori. Datele biografice se împletesc cu cele privind formarea educațională și activitatea didactică a celor biografiați.

Capitolul III aduce în atenția cititorului și a cercetătorului câțiva absolvenți de seamă ai învățământului din Șimand, personalității din diverse domenii, care și-au început parcursul intelectual și formativ la Școala din Șimand. Cei șapte absolvenți prezentați se înscriu în perioada sec. al XIX-lea și prima jumătate a sec. al XX-lea. Autorii creionează un succint portret biografic, evidențiind cariera ecleziastică, politică, artistică sau didactică a celor șapte absolvenți, foști elevi ai Școlii din Șimand.

Capitolul IV cuprinde perioada de după anul 1989, marile transformări la care este supus învățământul românesc în general, adaptarea la noile condiții de libertate și evoluția învățământului din Șimand, în noul context, fii o aducere la zi a istoriei Școlii din Șimand.

Bibliografia redă sursele din care autorii s-au inspirat în alcătuirea acestei monografii. De la Arhivele Școlii și Primăriei din Șimand, la lucrări de specialitate, studii și articole, mai ales din presa vremii, menite să întregască parcursul istoric al învățământului din Șimand.

Ultima secțiune rezervată Anexelor fotografice face din această carte o monografie de specialitate punând la îndemâna iubitorilor de istorie atât documente de arhivă, sigilii, matricole, cât și fotografii de epocă, individuale sau de grup, care alcătuiesc o istorie în imagini a Școlii din Șimand, cu toate implicațiile ei sociale, culturale și religioase.

Realizată în felul acesta, monografia se constituie ca o frumoasă ofrandă tuturor dascălilor care au ostenit în Școala din Șimand, care prin învățătura lor au luminat drumul și viața a multor generații, au îndrumat și au ocrotit mințile și sufletele pure ale copiilor, care mai târziu au devenit maturi, și-au găsit un rost în această lume, și au adus și ei lumină în familia lor sau în locul unde au slujit cu conștiință curată, cu iubire față de Dumnezeu și față de Neamul nostru.

Felicitările se cuvin autorilor, dar și celor care au avut inițiativa acesta și care au sprijinit financiar apariția acestei lucrări, atât de binevenită.

Protos. Lect. Univ. Dr. Nicolae M. TANG